

ЖУКИ І ЧЕКІСТИ
РАЙСЬКИЙ КУТОЧОК ПОДІЛЛЯ

*Красо України,
Подолля,
недбало.
недоля,
знавало...*

*Розкинулось мило,
Здається, що зроду
Що горе тебе не*

Леся Українка

Кому випало щастя мандрувати чи жити на Південному Поділлі України, той ніколи не забуде краси і багатства нашого краю. Широкі й родючі лани, густо вкриті високими могилами наших далеких предків, гаї і діброви, в яких цілодобово щебече і виспіває різноголосе птаство, розкішні поля золотої пшениці, білої в період цвітіння гречки, рожевого еспарцету, жовтогарячих соняшників, що протягом усього дня повертають свої буйні голови за сонцем, килими синьою квітучою люцерни, масиви цукрових буряків з їх лопухастою гичкою, плантації кукурудзи з її гострим і довгим листям, що так загадково шелестить при найменшому подуві вітру. А далі – поле високого і вусатого ячменю, за ним лан кучерявого вівса. А які гарні і смачні кавуни і дині впростають на баштанах наших!..

Згадайте тільки, як милується око, дивлячись на весняні вишневі садки, вкриті білим цвітом, неначе хтось обілляв їх молоком. А який чудовий вигляд і аромат мають сади в період цвітіння яблунь і груш. Потім розцвітають липи, забиваючи подих своїми ніжними і такими лікувальними пахощами. Душа радіє, коли дивишся на гілля фруктових дерев, яке вгинається під важким тягарем великих, червонобоких, білих і жовтих яблук і пахучих груш.

Яке багатство, яка краса наших чудових полів і садків!.. Лісів у нашому благодатному краї небагато і вони невеликі за площею. Зате багаті флорою і

фауною! Тут росте переважно дуб, є клен, ясен, граб та багато інших дерев і кущів. Наші ліси забезпечують населення краю і дровами, і будівельним матеріалом і, звичайно ж, різними ягодами та грибами, а в спеку – чудовою прохолодою.

А що вже відносно звірів різних, - то їх аж кишить у лісі: табунами ганяють дикі кабани, косулі, серни, п'ятнисті олені, лосі, а що вже зайців і лисиць, - то їм і ліку нема. І ще багато й іншої звірини.

А які вже гарні тут наші українські села, що ховаються в зелені буйних садів. «Там хатки, садами криті, срібним маревом повиті» (Леся Українка).

В тих селянських, чистесеньких хатах живуть дуже працьовиті і дбайливі українські люди. Це їх мозолястими руками побудовані, побілені, так гарно оздоблені і прикрашені оці хати. Це їх роботящими руками засіяні, оброблені, доглянуті неозорі поля пшениці, жита, ячменю, вівса, соняшника, кукурудзи, буряків, з яких виробляють відомий в усьому світі український цукор, та інших культурних рослин. Це їх невтомні руки культивують картоплю та інші овочі, це вони вирощують і доглядають корів. А птиця: кури, гуси, качки, індики – все вимагає до себе великої уваги і дбайливого догляду. Немає, мабуть, жодного селянського подвір'я, де б не рохкало порося, якому потрібно багато всякого бур'яну і біля тонни зерна, поки воно виросте.

А хто ж як не село зберегло прадавні наші звичаї і традиції, рідну мову і пісню, думи і повір'я, народні казки і чудові колядки, весільні обряди і ритуали?! За все те, що маємо тепер, повинні дякувати в основному селянам без їх університетів і академій.

За декілька століть окупації і гноблення російський царат зрусифікував наші міста, винищив еліту, а безхребетних хахлів і малоросів перегнув на свій шовіністичний бік. В той час, коли галичан ополячували, нас стирали з лиця землі як народ. Лише село залишалося непохитним бастионом оборони рідної мови, батьківських звичаїв і традицій. Усе це добре розуміли вожді комуно-московської імперії, що узурпували владу 1917 року. Жорстоким

терором і брехнею примусили селян підкорятися новому нелюдському режимові, який зразу ж почав руйнувати села, знищувати селян як клас. Почався страшний голод 1921-22 рр., вимерли мільйони працелюбних селян. Потім віжки трохи попустили, ввели НЕП, а через 10 років знову вигребли, вимели у селян всі харчові запаси, організувавши штучний голодомор 1932-1933 років. Насильно утворювалися колгоспи і радгоспи, хліборобів поселили в бараки і прирівняли до робітників-пролетарів.